

Ковіненко Орина Олександрівна,
студентка I курсу юридичного факультету
Науковий керівник – к.ю.н., доцент Орлова О.О.
*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ВАЖЛИВІ ЧИННИКИ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Згідно зі ст. 59 Конституції України «Кожен має право на правову допомогу. У випадках передбачених законом, ця допомога надається безоплатно» [1].

Система надання безоплатної правової допомоги в Україні все більш набирає популярності. За допомогою цієї системи реалізується право українців на правовий захист, забезпечуються рівні можливості для кожного вирішувати всі свої повсякденні проблеми у правовий спосіб, створено можливості для ефективного запобігання порушенням прав людини та захисту прав людини. Проблеми і перспективи розвитку системи безоплатної правової допомоги в Україні досліджували А. Іванцова, О. Хорошенко, Є. Бова, С. Гончаренко, С. Шаталюк, П. Корнієнко, М. Стаманіна, А. Атамасов, О. Лисенко, А. Вишневський.

Для реалізації тих чи інших реформ, що проводяться на національному рівні, обов'язкова наявність певних важливих та неодмінних вимог, неухильне виконання яких має призвести до швидких задовільних змін в окремій галузі держави.

Згідно зі ст. 5 Закону України «Про безоплатну правову допомогу», державна політика у сфері надання безоплатної правової допомоги ґрунтується на наступних принципах:

- верховенство права;
- законність;
- доступність безоплатної правової допомоги;
- забезпечення якості безоплатної правової допомоги;
- гарантоване державне фінансування [2].

Додержання вищенаведених принципів відіграє значну роль у підвищенні правової спроможності країни, її територіальних громад. Громадянин України має свідомо реалізовувати своє виборче право коли формуються органи місцевого самоврядування, повинен здійснюватись контроль за діяльністю цих органів. Активна участь людей у політичному, економічному житті країни, як правило, добре впливає на здолаття пасивного очікування покращень умов життя від держави та зниження рівня корупції. Але виникає проблема щодо зацікавлення мільйонів людей заглиблюватися в більшу частину дій влади. Не стане зайвим розуміння того, що почати розбиратися у функціях своєї держави, намагатися засвоїти окремі нормативно-правові акти – це вже великий крок до знаходження юридичних

відповідей на свої запитання. Доречно визначення правової особистості ще на початку ХХ ст. дав Б. О. Кістяківський: правова особистість — це не лише особистість, наділена всіма правами, яка вільно ними користується, це особистість, дисциплінована правом і стійким правопорядком [3].

Як вітчизняні, так і міжнародні експерти констатують, що система надання безоплатної правової допомоги є одним із найуспішніших соціальних проєктів. Проте, дана система завжди потребує достатньо належної уваги та не терпить ігнорування хоча б одного з фундаментальних принципів державної політики у своїй сфері.

В Україні існують декілька причин, через які впровадження БПД знаходиться у скрутному становищі.

Перш за все, важко заперечити значущість прийому на роботу у спеціалізовані центри справжніх знавців своєї справи, а саме кваліфікованих адвокатів. На жаль, існують випадки, коли непрофесійні правники порушують адвокатську таємницю, відбувається втручання третіх осіб у діло. Проблема системи фінансування є ще однією причиною нелегкого впровадження БПД в Україні, яку досліджує лабораторія законодавчих ініціатив. Складність проявляється у недостатньому рівні оплати послуг адвокатів, дефіциті фінансування, надто широкому спектрі послуг БПД, фінансованих коштом держави, а також у ризику зловживанням правом та патерналізму отримувачів БПД [4].

Мають місце запропоновані шляхи полегшення впровадження БПД в Україні. Важливий напрямок – інтеграція системи надання безоплатної правової допомоги в громади.

«Плани розвитку системи БПД узгоджується з реформою децентралізації, процесом створення об'єднаних територіальних громад. Ми вивчаємо правові потреби громад. Є ідея створення спеціалізованих центрів у громадах, де не лише надаватиметься правова допомога, а й вирішуватимуться інші проблеми», – зазначив Олексій Бонюк, директор Координаційного центру з надання правової допомоги [5]. Одним із пріоритетів розвитку системи надання БПД є також покращенням доступу до безоплатної правової допомоги та інклюзивності. Зокрема, йдеться про спрощення перевірки – чи має людина право на адвоката за рахунок держави [6].

Отже, на підставі проведеного дослідження дійдено висновку: принципи державної політики у сфері надання безоплатної правової допомоги – головні правила, які слід беззаперечно дотримуватись задля запобігання краху цілої системи БПД. Активна участь громадян у політичному й економічному житті держави – важливий пункт на шляху до вирішення юридичних питань. Некваліфікованість працівників і труднощі з фінансуванням – основні причини скрутного впровадження БПД в Україні, вдалося визначити можливі способи його поліпшення.

Бібліографічні посилання:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 02.06.2011 року № 3460-VI: із змінами і доповненнями. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
3. Кістяківський Б.О. Держава і особистість: вибране / Б.О.Кістяківський. К.: Абрис, 1996. С. 237–272.
4. Лабораторія законодавчих ініціатив / за фінансової підтримки Відділу з правоохоронних питань Посольства США в Україні. URL: https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2018/12/PR_1.pdf
5. Інтерв'ю від інформаційного агентства «Інформатор». URL: <https://www.facebook.com/informator.dp.ua/videos/2422455564680481/>
6. Національна Асоціація Адвокатів України / Рада адвокатів Київської області. URL: <https://radako.com.ua/news/yak-rozvivatimetsya-sistema-bpd-u-2020-roci>